

L'ESCOLA COM A LLOC DE PAU

OBJECTIUS

- Entendre el valor de la diversitat per a un grup i la necessitat de trobar punts en comú per construir unitat.
- Identificar la discriminació com una forma de violència.
- Fomentar l'empatia i la capacitat de posar-nos en el lloc de l'altre.

MATERIALS NECESSARIS

- Vídeo: "Somnis", disponible a www.unicef.es/cat/educa/biblioteca/somnis-escola-de-pau-video-activitat-educacio-primaria

MATERIAL DE SUPORT

- Guia d'activitats i recursos d'educació en drets i ciutadania global sobre el dret de la infància d'estar lliure de qualsevol forma de violència, disponible a www.unicef.es/cat/educa/biblioteca/escola-fora-de-perill-guia-del-curs
- "La Susanna i l'Anna", un conte sobre el bullying. Disponible a l'Annex.
- *Lou*, curtmetratge de Pixar, disponible a YouTube.

#EndViolence

Uneix-te a la campanya mundial d'UNICEF per posar fi a la violència. Celebra el Dia de la Infància al teu centre educatiu amb una vacuna per la pau i el bon tracte. Descobreix com fer-ho a www.unicef.es/cat/educa/bontracte

Et proposem una reflexió per a l'aula sobre la responsabilitat que tots tenim de superar les nostres diferències i aconseguir que l'aula i el centre educatiu siguin entorns de no-violència.

Preparació de l'activitat

Projectem el vídeo "Somnis". Aquest vídeo parla breument d'alguns temes de diversitat i convivència que poden ser útils per establir un diàleg sobre la pau, la no-violència i el bon tracte. Unes quantes preguntes que poden guiar la conversa:

1. Quantes persones hi ha al món? Com seria el món si totes aquestes persones fóssim exactament iguals i ens agradessin les mateixes coses?
2. Imagina't que tots volguéssim treballar en el mateix (i que només hi hagués periodistes o cuiners) o que a tothom ens agradés el mateix equip de futbol... Existiria el futbol si tothom fos del mateix equip?
3. Què guanya un grup quan els seus membres saben fer coses diferents o tenen diferents interessos?
4. Al vídeo veiem un conflicte entre dos personatges. És un conflicte pacífic o violent?
5. Un altre dels personatges veu el conflicte i fa una cosa per solucionar-lo. Fa el correcte?
6. La solució del conflicte ha estat pacífica o violenta?
7. Tu què hauries fet?
8. Quines altres formes de violència coneixes que tinguin lloc a l'entorn escolar? Què hi pots fer?

Si necessitem aprofundir a l'aula sobre el bullying, podem recórrer a dos materials addicionals: el conte *La Susanna i l'Anna* (a l'Annex) i el curt animat de Pixar *Lou*, que aborden diferents aspectes del problema, des de la perspectiva del bon tracte i de la comprensió de les emocions de les parts implicades.

La Susanna i l'Anna

A ningú li agradava la Susanna. Ella era més gran que la resta de la classe, i molt alta. Acostumava a prendre els bolígrafs i altres coses als seus companys i els amenaçava de pegar-los si ho deien a la mestra. Donava empenyes als petits al pati i pegava a qui no volgués jugar amb ella, però, si jugava, o enredava el joc o feia trampes. Realment, a ningú no li agradava la Susanna.

Un dia, va arribar una nena nova a la classe. Era molt baixeta i semblava molt intel·ligent perquè sempre podia respondre a les preguntes de la mestra. La resta de la classe va pensar que era una mica setciències i, com que era nova, no van intentar fer-se'n amics. Durant el pati s'asseia sola a menjar-se un entrepà, fins que un matí la Susanna va arribar corrents i l'hi va prendre amb força, tirant-ne la meitat a terra. Tots van mirar per veure si es posava a plorar, però no ho va fer: en canvi, va seguir la Susanna i li va dir:

—Si tenies gana, per què no me'n demanaves una mica? Te n'hauria donat un tros. Ara el que ha caigut a terra no ens ho podem menjar ni tu ni jo.

La Susanna la va mirar fixament, es va empassar mig entrepà d'una queixalada, es va posar a riure i va dir: —T'he pres l'entrepà perquè sóc més gran i puc fer-ho. No tinc tanta gana com per haver de pidolar menjar. —És veritat, ets més gran que jo —va contestar la nena nova—, però això no vol dir que puguis fer el que vulguis. El que has fet està malament, i tant li fa que siguis tan gran. A més a més, no guanyes res comportant-te així.

La Susanna es va sorprendre perquè mai ningú no li havia parlat d'aquella manera, i va empènyer la nena per fer-la caure a terra. Un altre cop tots els altres es van apilotar per veure si plorava, però no ho va fer. Es va aixecar, es va espolsar la roba i es va allunyar.

Els altres nens es van quedar en silenci, però molts s'avergonyien de no haver ajudat i s'avergonyien encara més de no haver-li parlat així a la Susanna quan abusava d'altres nens. Alguns infants es van acostar a la nena nova:

—Com et dius? —van preguntar.

—Em dic Anna —va dir somrient—. I tu com et dius?

Aviat se'n van fer amics i van començar a parlar i riure. En un moment donat, l'Anna els va preguntar:

—Per què deixeu que la Susanna tracti malament altres nens?

—Però no has vist que alta que és? —van contestar, mirant cap a una altra banda—. A més, és més gran que nosaltres. Farà el que vulgui i no la podem aturar.

L'Anna es va quedar pensant en el que li havien dit. Ella sabia què se sentia quan no caus bé als altres, perquè li havia passat en aquesta classe per ser la nova. Era una cosa que et feia sentir malament, que et fa ràbia i que et feia venir ganes de ser antipàtica per castigar-los. Va pensar que la Susanna també es devia sentir malament per ser la més gran i estar en una classe de petits, i potser per això s'enfadava tota l'estona. L'Anna es va adonar que havia de ser horrible estar sempre enfadada.

L'endemà, l'Anna es va asseure al costat de la Susanna i li va oferir un bolígraf.

—Per si no en tens —va dir—. Escolta, saps que a la meva altra escola ja vam fer aquest treball? Vols que t'hi ajudi?

La Susanna encara estava més sorpresa que el dia abans: ningú li havia ofert ajuda abans.

—I per què m'hauries d'ajudar? —va dir desconfiada— Per què creus que necessito la teva ajuda?

—Ah, només perquè he vist que esteu començant aquest tema i jo ja l'havia estudiat a la meva altra escola abans de venir aquí. Més endavant hi haurà coses que no sé i llavors em podràs ajudar.

La Susanna va mirar l'Anna, es va inclinar cap a ella i li va ensenyar el que ja havia fet del treball, alhora que li deia, molt baixet:

—No l'entenc, no sé ben bé com he de continuar.

ANNEX: Contes sobre el bullying

L'Anna li va explicar en veu baixa i amb uns dibuixos en què consistia el treball, perquè la Susanna el pogués resoldre.

Quan la mestra va fer una pregunta, la Susanna va alçar la mà. Tots es van quedar molt sorpresos, fins i tot la professora, perquè mai abans havien vist la Susanna amb la mà alçada. Encara es van sorprendre més quan la Susanna va respondre correctament. A mesura que avançava la classe, la Susanna va poder seguir el fil, i fins i tot va contestar altres preguntes.

Durant les setmanes següents, la Susanna i l'Anna van treballar plegades i, a poc a poc, la Susanna semblava que ho entenia cada vegada més. Al pati, l'Anna va voler que la Susanna jugués amb tota la resta, però abans li va dir una cosa a cau d'orella:

—Jugar plegats vol dir que juguem i ens divertim tots, no ens pots arruïnar el joc si et convidem a participar-hi.

Com que la Susanna no era gaire bona en cap dels jocs, l'Anna va demanar ajuda a altres infants perquè en pogués aprendre i practicar. Al cap d'un temps, a la classe van notar que la Susanna ja no abusava tant dels altres.

Quan li van preguntar a l'Anna per què la Susanna ja no era una bully, l'Anna els va fer una pregunta:

—Tu com et sentiries si t'exclouessin d'un grup per ser diferent?

—Bé, suposo que intentaria defensar-me.

—Doncs això feia la Susanna: se sentia incòmoda i es defensava intimidant-nos. Però ara forma part del grup i ja no ho necessita.

Els altres es van quedar pensatius, però van entendre que el que deia l'Anna tenia sentit.

—Els assetjadors acostumen a ser persones solitàries, tristes i enfadades —va continuar l'Anna—. Vosaltres també estaríeu tristos i enfadats si tothom us ignorés i se'n rigués quan no sabeu coses a classe.

Alguns van mirar cap a una altra banda, una mica avergonyits. A poc a poc van començar a entendre que així és com comencen moltes baralles: apartant la gent i rient-se'n perquè no encaixen. No era culpa de la Susanna treure males notes: amb el temps, va explicar als seus nous amics que ella i la seva família havien tingut molts problemes i que per això li costava tant seguir el ritme. Només necessitava un amic, algú que l'escoltés i li donés suport. Ara que era una més del grup ja mai més va voler assetjar a ningú.

L'Anna era una nena molt baixeta, però molt llesta, i ara tenia la nena més alta de la classe com a amiga.

FI

"The class bully" forma part de Sara's Choice – A Collection of Stories and Poetry, de la col·lecció Inter-Agency Peace Education Programme Skills for Constructive Living, d'UNESCO i INEE (París, 2005).

PREGUNTES SOBRE EL CONTE "LA SUSANNA I L'ANNA"

1. Quines coses feia la Susanna al principi del conte?
2. Per què l'Anna entenia com se sentia la Susanna?
3. Com es va fer amiga de la Susanna, l'Anna?
4. Per què la Susanna es comportava com una bully?
5. Alguna vegada has notat que no caus bé als altres?
6. Com et sents i què fas quan això passa?
7. Creus que els nens i nenes que fan bullying tenen problemes?
8. Quines solucions se t'acudeixen? Què hi faràs?

Lou

PREGUNTES SOBRE EL CURTMETRATGE LOU

1. Quina història ens explica aquest curtmetratge?
2. Qui és el J. J.? Qui és el Lou?
3. Per què creus que el J. J. es comporta així? Creus que realment vol les coses que pren als altres? Creus que potser vol atraure l'atenció o fer amics?
4. Què sap el Lou sobre el J. J.?
5. Per què el Lou fa que el J. J. torni les joguines en persona? Què espera el Lou que passi?
6. Quan comença a canviar el J. J.?
7. Què aprèn el J. J. gràcies al Lou?

